

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра світової літератури

Затверджено
на засіданні кафедри світової літератури
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 5 від 19 грудня 2024 р.).

Завідувач кафедри

Силабус із навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»,
що викладається в межах ОПІ (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 035 Філологія

Львів 2024 р.

Назва курсу	Історія світової літератури
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет і кафедра, за якими закріплені курс	Факультет іноземних мов, кафедра світової літератури
Галузь знань, шифр і назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія
Викладач курсу	Кравець Ярема Іванович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури
Контактна інформація викладача	yaremakravets@gmail.com м. Львів, вул. Університетська 1, к. 431
Консультації з курсу відбуваються	Онлайн-консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://lingua.lnu.edu.ua/course/istoriia-svitovoi-literatury
Інформація про курс	Курс «Історія світової літератури» розроблений таким чином, щоб студенти опанували найцікавіші явища з історії світової літератури XVIII століття (Просвітництво, сентименталізм), XIX століття (передромантизм, романтизм, класичний реалізм), виявили зацікавлення до пошукової роботи в цій галузі, а також проводили літературознавчі дослідження важливих явищ з історії літератури країн Західної Європи й Америки, попередньо готуючись до опрацювання курсової роботи у III-IV семестрах.
Коротка анотація курсу	Курс «Історія світової літератури» є однією з нормативних дисциплін зі спеціальності 035 Філологія для освітньо-професійної програми рівня освіти бакалавр, яка викладається у II семестрі в обсязі 2 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета і цілі курсу	Мета курсу полягає в ознайомленні студентів із провідними літературними напрямками, течіями, жанрами у світовій літературі вказаних періодів, у докладному вивченні творчості провідних письменників, їхніх новацій та внеску у світовий літературний процес, у розумінні національних особливостей кожної окремої національної літератури. Опрацювання рекомендованих художніх текстів і обов'язкових для анотування літературознавчих статей дасть студентам необхідні знання та вміння аналізу художніх текстів різних родів і жанрів літератури. Важливим моментом є здатність студентів розуміти й пояснювати загальні особливості та характерні риси для того чи іншого напрямку (течії) літературного твору. Студенти матимуть змогу засвоїти різні методології літературознавчого дослідження, зрозуміти творчий метод важливіших письменників досліджуваних національних літератур вказаного періоду.
Література для вивчення курсу	Основна література <ol style="list-style-type: none"> 1. Кант І. Відповідь на питання «Що таке Просвітництво?» // Всесвіт. – № 4. – 1989. – С. 135-138. 2. Кочур Г. П. Сонячний геній // Йоганн Вольфганг фон Гете. Твори. – К., 1969. – С. 3-41. 3. Кравець Я. І. Загадковий та незбагнений Вольтер // Вольтер. Кандід. Філософські повісті. – Харків: Фоліо, 2011. – С. 3-32. 4. Лист Папи Івана Павла II до мистців / пер. з франц. – Львів: Сполом, 2005. 5. Матвіїшин В. Г. Бомарше і його весела трилогія про Фігаро // Бомарше. Севільський цирульник: комедії. – Харків: Фоліо, 2010. – С. 3-18. 6. Наливайко Д. С. Оноре де Бальзак. Класики зарубіжної літератури.

	<p>– К., 1985.</p> <p>7. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001.</p> <p>8. Павличко С. Д. Джордж Гордон Байрон. Нарис життя і творчості // Павличко С. Д. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. – К., 2001. – С. 153-270.</p> <p>9. Родзевич С. Даніель Дефо і його «Робінзон Крузо» // Даніель Дефо. Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо. – Одеса, 1976. – С. 5-10.</p> <p>10. Шалагінов Б. Б. Література XVII століття. Література XVIII – початку XIX століття // Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007. – С. 222-355.</p> <p>11. Шамрай А. П. Джонатан Свіфт і його твір «Мандри Гуллівера» // Джонатан Свіфт. Мандри Гуллівера. – К.: Дніпро, 1983. – С. 5-24.</p> <p>12. Шахова К. О. Смуток і сміх Чарльза Діккенса // Всесвіт. – № 6. – 1970. – С. 126-130.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Білецький О. І. Вальтер Скотт і його роман «Квентін Дорвард» // Білецький О. І. Зібрання праць у п'яти томах. – Т. 5. Зарубіжні літератури. – К., 1966. – С. 480-490.</p> <p>2. Будний В. В., Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство. – К., 2008.</p> <p>3. Гречанюк С. С. Прозріння і розчарування Джонатана Свіфта // Всесвіт. – № 3. – 1987. – С. 149-157.</p> <p>4. Жлуктенко Н. Ю. Перлина романтичної поезії // Всесвіт. – № 6. – 1983. – С. 130-132.</p> <p>5. Наливайко Д. С. Гете: від «Геца» до «Егмонта» // Йоганн Вольфганг фон Гете. Твори. – К., 1982. – С. 5-21.</p> <p>6. Наливайко Д. С. Домінант систем національних культур і міжнаціональні літературні зносини (на матеріалі реалістичної літератури XIX століття) // Наливайко Д. С. Теорія літератури й компаративістика. – К., 2006. – С. 65-90.</p> <p>7. Свенціцька М. І. Про дружбу двох німецьких геніїв // Всесвіт. – № 3-4. – 1997. – С. 120-124.</p> <p>8. Стріха М. В. Вождь «Озерної школи» // Всесвіт. – № 5. – 1991. – С. 177-178.</p> <p>9. Шамрай А. П. Ернст Теодор Амадей Гофман. Життя і творчість. – К., 1969.</p>
Тривалість курсу	60 год.
Обсяг курсу	2 кредити ECTS. Лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 28 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде</p> <p>знати: найважливіші періоди з історії світової літератури зазначеного часу, особливості кожного періоду, головні події з життя видатних національних письменників, їхні естетичні і літературні погляди, програмні твори письменників, а також основні етапи їхньої творчості.</p> <p>вміти: аналізувати художні тексти різних родів та жанрів національних літератур зазначеного часу з застосуванням різних підходів і методологій аналізу тексту, пояснювати вияви загальних особливостей та художніх рис, характерних для літературного напрямку чи течії в окремому тексті, визначати жанр, художні особливості твору, його новаторство.</p>

Ключові слова	світова література, літератури Англії, Франції, Німеччини XVIII століття, Просвітництво, сентименталізм, передромантизм, романтизм, реалізм, маніфести романтизму і реалізму, «Озерна школа», поняття «байронізму», «хвороба століття», Байрон, Шеллі, Шатобріан, Стендаль, Меріме, Бальзак, Гофман, Гете, Діккенс, Теккерей.
Формат курсу	Очний
	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації до іспиту.
Теми	<p>Тема 1. Загальна характеристика XVIII століття як нового історичного й культурного етапу розвитку людства. Особливості історико-літературного процесу XVIII століття в Англії. Практичне заняття. Англійський просвітницький роман: «Пригоди Робінзона Крузо» Д. Дефо, «Мандрі Гуллівера» Дж. Свіфта.</p> <p>Тема 2. Раннє французьке Просвітництво. Роль Енциклопедії. Творчість Вольтера. Практичне заняття. Творчість Вольтера: проблема творчого методу. Філософська повість Вольтера «Кандід, або Оптимізм».</p> <p>Тема 3. Історико-літературний процес у Німеччині XVIII століття. Г. Е. Лессінг, Ф. Шиллер, Й. В. фон Гете. Рух «Буря і натиск». Практичне заняття. Творча еволюція Й. В. фон Гете. Трагедія «Фауст»: передісторія написання, філософська проблематика, композиція, образна система. Модульний контроль (1).</p> <p>Тема 4. Загальні тенденції розвитку німецької літератури романтизму. Єнський романтизм. Творчість Е. Т. А. Гофмана. Практичне заняття. Романтичне двосвіття у творчості Е. Т. А. Гофмана: «Золотий горнець» / «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер».</p> <p>Тема 5. Особливості англійського романтизму. Творчість поетів-лейкістів. В. Скотт та особливості його історичного роману. Дж. Г. Байрон, П. Б. Шеллі. Практичне заняття. Творчість Дж. Г. Байрона. Ліро-епічна поема «Паломництво Чайльд Гарольда».</p> <p>Тема 6. Загальна характеристика американського романтизму (В. Ірвінг, Дж. Ф. Купер, Е. А. По). Практичне заняття. Жанр новели в літературі американського романтизму. Творчість Е. А. По («Падіння будинку Ашерів», «Вбивства на вулиці Морг»).</p> <p>Тема 7. Закономірності розвитку класичного реалізму: естетичні принципи, літературні маніфести, жанрові системи. Класичний реалізм у французькій літературі XIX століття. Творчий шлях О. де Бальзака, Стендаля, П. Меріме. Практичне заняття. Естетичні засади, проблематика, художні новації французького роману класичного реалізму: «Батько Горіо» О. де Бальзака, «Пані Боварі» Г. Флобера.</p> <p>Тема 8. Англійська реалістична література XIX століття. Творчість Ч. Діккенса (проблематика, жанрова своєрідність). Особливості художнього світу В. Теккеря. Практичне заняття. Естетичні засади, проблематика, художні новації англійського роману вікторіанської доби: «Пригоди Олівера Твіста» Ч. Діккенса. Модульний контроль (2).</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці I семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із гуманітарних дисциплін.

<p>Навчальні методи і техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, практичні заняття, колаборативне навчання (прийом «подумайте в парах», прийом «Взаємне навчання», дискусія).</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу потребує використання загальнонавчаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: Практичні заняття (8 практичних занять по 4 бали) – 32 бали Модульний контроль (2 модульні роботи по 5 балів) – 10 балів Самостійна робота (есей, конспект статей) – 8 балів Іспит – 50 балів Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: модулі, есеї, тестові питання, розгорнуті відповіді. Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. В будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх строків, визначених для виконання всіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Вся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійні роботи, а також бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента, неприпустимість пропусків і запізнь на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням, списування та плагіат, несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 / 2 год.	<p>Тема 1. Загальна характеристика XVIII століття як нового історичного й культурного етапу розвитку людства. Особливості історико-літературного процесу XVIII століття в Англії. Хронологічні рамки епохи Просвітництва як філософської, соціальної, етичної концепції. Особливості літературного процесу. Поняття розуму у просвітників як головного критерію оцінки минулого, сучасного та майбутнього. Провідні літературні напрями. Жанрова система. Інтелектуалізація літературних творів, їхній публіцистичний і аналітичний характер. Створення позитивного героя, детальне змалювання навколишньої дійсності. Просвітницький класицизм та сентименталізм як два провідні різночасові напрями. Зародження реалістичних тенденцій, що набудуть своєї класичної форми у XIX столітті. Філософська думка в Англії XVIII століття як потужний чинник становлення англійського Просвітництва. Англійська журналістика. Періодизація творчості Д. Дефо, особливості романів письменника (автобіографія, мемуаристика). Памфлет як дієва зброя в</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Брандіс Є. П. Нащадки Робінзона Крузо // Всесвіт. – № 7. – 1970. – С. 157-160. 2. Гречанюк С. С. Прозріння і розчарування Джонатана Свіфта // Всесвіт. – № 3. – 1987. – С. 149-157. 3. Даніель Дефо // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 2. – К., 1990. – С. 41-42. 4. Девдюк І. В. Література Просвітництва: напрями, жанри, стилі, концепція героя. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://194.44.152.155/elib/local/pv/161.pdf 5. Іван Павло II. Переступи поріг надії // Захара І. С. Лекції з історії філософії. – Львів, 1997. – С. 322-323. 6. Кант І. Відповідь на питання «Що таке Просвітництво?» // Всесвіт. – № 4. – 1989. – С. 135-138. 7. Родзевич С. Даніель Дефо і його «Робінзон Крузо» // Даніель Дефо. Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо. – Одеса, 1976. – С. 5-10. 8. Скільки було Робінзонів? // Всесвіт – № 4. – 1965. – С. 133. 9. Шалагінов Б. Б. Загальна характеристика просвітницького руху // Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007. – С. 266-271. 10. Шалагінов Б. Б. Література просвітницького 		

<p>ідеологічній боротьбі Англії зламу століть. Становлення англійського просвітницького роману. «Пригоди Робінзона Крузо» як перший реалістичний роман, «роман мандрів» і літературний твір, що започаткував у світовій літературі підвид роману «робінзонади». Традиція роману «робінзонади» у європейській літературі XIX-XX століть. Дж. Свіфт та його роман-памфлет «Мандри Гуллівера». Сентименталізм і передромантизм в англійській літературі доби Просвітництва. Сентименталізм як пафос, творчий новий метод у європейській літературі XVIII століття. Внутрішня неповторність людини – прерогатива сентименталізму. Творчість С. Річардсона, поняття «позитивного героя», епістолярний стиль як продуктивний стиль для літератури XVIII століття. Пародійність та полемічність творів Г. Філдінга. Полеміка з С. Річардсоном і новаторство роману «Історія Тома Джонса, знайди». Засудження раціоналізму як засобу обґрунтування аморальних вчинків. Л. Стерн, неповторність та непередбачуваність людських переживань, суть сентименталістського сміху. Значення англійської літератури в поширенні просвітницьких ідей у Європі.</p>		<p>раціоналізму в Англії // Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007. – С. 271-280.</p> <p>11. Шалагінов Б. Б. Теоретична суть сентименталізму (С. 297-299), Семюел Річардсон (С. 299-301), Генрі Філдінг (С. 301-305), Лоренс Стерн (С. 305-308) // Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007.</p> <p>12. Шамрай А. П. Джонатан Свіфт і його твір «Мандри Гуллівера» // Вибрані статті і дослідження. – К., 1963. – С. 218-250.</p>		
--	--	---	--	--

2 / 2 год.	Англійський просвітницький роман: «Пригоди Робінзона Крузо» Д. Дефо, «Мандри Гуллівера» Дж. Свіфта.	практичне заняття			
3 / 2 год.	<p>Тема 2. Раннє французьке Просвітництво. Роль Енциклопедії. Творчість Вольтера.</p> <p>Періодизація французького Просвітництва (три покоління просвітників), вплив суспільного фактора на життя окремої людини, соціально-філософська тематика їхньої творчості.</p> <p>Державотворча і літературна діяльність Монтеस्क'є, історичні трактати. Творчість Вольтера, його «Філософські листи», поняття вольтер'янства, філософські повісті. Драматургія Вольтера.</p> <p>Французька «Енциклопедія» та її роль у становленні суспільної думки Франції XVIII століття. Творчість Д. Дідро як драматурга, романіста і теоретика театру. Драматургічна реформа в концепції Д. Дідро. Філософські есеї письменника, полемічність його творів.</p> <p>Моральний розум як основа еталонної людини. Д. Дідро – організатор та автор «Енциклопедії».</p> <p>Драматургія Бомарше, його трилогія і памфлети. Соціальне загострення комедій драматурга, новаторство образу Фігаро. Сентименталізм у французькій літературі.</p> <p>Ж.-Ж. Руссо як мислитель та митець. Руссоїзм і головний його постулат. Вчення про вроджений характер моральності. Роман «Юлія, або Нова</p>	лекція	<p>1. Кравець Я. І. Загадковий та незбагнений Вольтер // Вольтер. Кандід. Філософські повісті. – Харків, 2011. – С. 3-32.</p> <p>2. Матвіїшин В. Г. Бомарше і його весела трилогія про Фігаро // Бомарше. Севільський циркульник: комедії. – Харків: Фоліо, 2010. – С. 3-18.</p> <p>3. Шалагінов Б. Б. Література просвітницького раціоналізму у Франції (С. 280-281), Монтеस्क'є (С. 281-282), Дені Дідро (С. 292-294), Бомарше (С. 295-296), сентименталізм у Франції. Жан-Жак Руссо (С. 310-315) // Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007.</p>		

	Елоїза»: майстерність письменника у створенні психологічного портрета.				
4 / 2 год.	Творчість Вольтера: проблема творчого методу. Філософська повість Вольтера «Кандід, або Оптимізм».	практичне заняття			
5 / 2 год.	Тема 3. Історико-літературний процес у Німеччині XVIII століття. Г. Е. Лессінг, Ф. Шиллер, Й. В. фон Гете. Рух «Буря і натиск». Регіональний характер німецької культури. Античність та кантіанство як фундаментальні засади німецької літератури. Творчий шлях Г. Е. Лессінга – естетика театру (досконала людина і громадянин, динамізм характеру та дії, роль уяви). Драматичний характер, який виковується у процесі життєвих змагань. Трактат «Лаокоон». Штюрмерство. Головні засади – обстоювання духовної незалежності і громадянських прав. Періодизація творчого шляху Ф. Шиллера – штюрмерські п'єси, ідея освіченого абсолютизму. Естетика Ф. Шиллера, трактування двох типів поезії. Лірика Ф. Шиллера. Творчість Й. В. фон Гете як завершення доби Просвітництва та вияв рис романтизму. Складність і суперечливість творчості письменника. Лірична поезія штюрмерських часів. Й. В. фон Гете та європейський сентименталізм. Принципи поетичного історизму його творчості. Й. В. фон Гете у Веймарі,	лекція	<p>1. Гавришків Б. М. Епоха, творчість і естетичні погляди Йоганна Вольфганга фон Гете // Йоганн Вольфганг фон Гете. Поезія і правда. – К., 1982. – С. 5-27.</p> <p>2. Гавришків Б. М. Естетична спадщина Фрідріха Шиллера // Фрідріх Шиллер. Естетика. – К., 1974. – С. 5-27.</p> <p>3. Готгольд Ефраїм Лессінг // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 3. – К., 1995. – С. 168.</p> <p>4. Кочур Г. П. Лірика Фрідріха Шиллера // Фрідріх Шиллер. Лірика. – К., 1967. – С. 5-18.</p> <p>5. Кочур Г. П. Сонячний геній // Йоганн Вольфганг фон Гете. Твори. – К., 1969. – С. 3-41.</p> <p>6. Наливайко Д. С. Гете: від «Геца» до «Егмонта» // Йоганн Вольфганг фон Гете. Твори. – К., 1982. – С. 5-21.</p> <p>7. Свенціцька М. І. Про дружбу двох німецьких геніїв // Всесвіт. – № 3-4. – 1997. – С. 120-124.</p> <p>8. Уманцев Ф. С. Система естетичних поглядів Лессінга. Лаокоон // Готгольд Ефраїм Лессінг. Лаокоон. – К., 1968. – С. 5-52.</p> <p>9. Шалагінов Б. Б. Загальний характер німецької культури у XVIII столітті (С. 317-</p>		

	естетика веймарської класики. Творчий союз із Ф. Шиллером. Трагедія «Фауст» у контексті штюрмерських творів. Полівалентність образів «Фауста», її прочитання в Україні.		318), література до веймарської класики. Готгольд Ефраїм Лессінг (С. 319-323), Фрідріх Шиллер (С. 323-335), веймарська класика. Йоганн Вольфганг фон Гете (С. 335-342), Фауст (С. 342-351) // Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя. – К., 2007. 10. Йоганн Вольфганг фон Гете // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 1. – К., 1988. – С. 416-417.		
6 / 2 год.	Творча еволюція Й. В. фон Гете. Трагедія «Фауст»: передісторія написання, філософська проблематика, композиція, образна система. Модульний контроль (1).	практичне заняття			
7 / 2 год.	Тема 4. Загальні тенденції розвитку німецької літератури романтизму. Єнський романтизм. Творчість Е. Т. А. Гофмана. Специфічні умови Німеччини наприкінці ХVІІІ – на початку ХІХ століть. Періодизація німецького романтизму, його відгомін у німецькій реалістичній літературі другої половини ХІХ століття. Єнський гурток романтиків (універсалізм, синтез, всеохоплююче синтетичне вираження, творче ставлення до буття і світу). Гейдельберзький гурток романтиків як новий етап розвитку німецького романтизму (течія народно-фольклорного романтизму, дослідження національної давнини, міфології, народної мови). Творчість Е. Т. А. Гофмана. Тема існування у двох світах – реально-побутовому й	лекція	1. Ернст Теодор Амадей Гофман // УЛЕ. – В. 5 томах. – Т. 1. – К., 1988. – С. 471-472. 2. Наливайко Д. С. Німецький романтизм. Єнський гурток романтиків. Гейдельберзький гурток романтиків. Ернст Теодор Амадей Гофман // Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001. – С. 24-85. 3. Шамрай А. П. Ернст Теодор Амадей Гофман. Життя і творчість. – К., 1969. 4. Шевчук В. О. Туга за казкою // Ернст Теодор Амадей Гофман. Золотий горнець та інші твори. – К., 1968. – С. 5-15.		

	<p>уявно-фантастичному (філістери і ентузіасти як персонажі творів письменника). Образи поетів, художників, акторів та музикантів. Пов'язаність реального і фантастичного, двоплановість образів. Останній період творчості Е. Т. А. Гофмана як найпродуктивніший період у житті письменника. Гротеск – найуживаніший, найефективніший художній засіб («Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»). «Житейська філософія кота Мурра» – вершина творчості Е. Т. А. Гофмана.</p>				
8 / 2 год.	<p>Романтичне двосвіття у творчості Е. Т. А. Гофмана: «Золотий горнець» / «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер».</p>	практичне заняття			
9 / 2 год.	<p>Тема 5. Особливості англійського романтизму. Творчість поетів-лейкістів. В. Скотт та особливості його історичного роману. Дж. Г. Байрон, П. Б. Шеллі. Період передромантизму – підставова основа для логічного виникнення англійського романтизму, сповненого гуманних і волелюбних ідей попередньої доби. Творчість поетів-лейкістів як першої генерації поетів-романтиків. Особливості історичного роману В. Скотта, модифікації в ньому художньої оповіді про історію: розкриття законів історичного розвитку, створення постатей великих людей минулого, зображення звичайних людей. Поняття «вальтерскоттівського» роману. Творчий шлях Дж. Г. Байрона та П. Б.</p>	лекція	<p>1. Жлуктенко Н. Ю. Перлина романтичної поезії // Всесвіт. – № 6. – 1983. – С. 130-132. 2. Павличко С. Д. Джордж Гордон Байрон. Нарис життя і творчості // Павличко С. Д. Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті. – К., 2001. – С. 153-270. 3. Павличко С. Д. За ідеали краси і правди // Всесвіт. – № 2. – 1987. – С. 150-151. 4. Стріха М. В. Вождь «Озерної школи» // Всесвіт. – № 5. – 1991. – С. 177-178. 5. Шахова К. О. Англійський романтизм // Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001. – С. 226-233. 6. Шахова К. О. Вальтер Скотт // Наливайко Д. С., Шахова К. О.</p>		

	Шеллі. «Байронізм», еволюція «байронівського героя». Поетичне визначення поезії у творчості П. Б. Шеллі, його трактатах. Версифікаторська віртуозність, експериментування, настроєва поліфонія. Українське прочитання поезії П. Б. Шеллі (переклади, критика). Лондонські романтики (В. Блейк).		Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001. – С. 267-282.		
10 / 2 год.	Творчість Дж. Г. Байрона. Ліро-епічна поема «Паломництво Чайльд Гарольда».	практичне заняття			
11 / 2 год.	Тема 6. Загальна характеристика американського романтизму (В. Ірвінг, Дж. Ф. Купер, Е. А. По). Формування американської культури і літератури. Становлення філософських засад романтизму США. Часові межі американського романтизму, його два етапи (ранній та зрілий (пізній)). Романтична символіка й повчальна алегоричність творів американських письменників. Історичні твори про недавню минувшину. Особливий феномен американського романтизму щодо створення єдиної культурної спільноти – національне красне письменство. Творчість В. Ірвінга (новелістика), Дж. Ф. Купера (романтика та будні історичного розвитку США), Е. А. По (вірші й оповідання). Метафорика і символіка лірики Е. А. По. Таємничість та психологізм – найхарактерніші особливості прозових	лекція	1. Вашингтон Ірвінг // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 2. – К., 1990. – С. 330. 2. Джеймс Фенімор Купер // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 3. – К., 1995. – С. 105. 3. Ковальов Ю. Роман про Білого Кита // Герман Мелвілл. Мобі Дік, або Білий Кит. – К.: Дніпро, 1984. – С. 5-24. 4. Шахова К. О. Американський романтизм. Часові межі, періодизація // Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001. – С. 338-347. 5. Шмиговський К. Від видавництва // Генрі Лонгфелло. Пісня про Гайавату. – К., 1957. – С. 3.		

	творів письменника. Зрілий американський романтизм (Г. Мелвілл, Н. Готорн).				
12 / 2 год.	Жанр новели в літературі американського романтизму. Творчість Е. А. По («Падіння будинку Ашерів», «Вбивства на вулиці Морґ»).	практичне заняття			
13 / 2 год.	Тема 7. Закономірності розвитку класичного реалізму: естетичні принципи, літературні маніфести, жанрові системи. Класичний реалізм у французькій літературі ХІХ століття. Творчий шлях О. де Бальзака, Стендаля, П. Меріме. Реалізм як домінуючий художній напрям у європейському масштабі ХІХ століття, художня система, її діахронний і синхронний розвиток. Єдиною специфічною прикметою реалізму є прагнення відобразити життя «у формах самого життя». ХІХ століття справедливо вважається «класичним періодом» реалізму. Якщо реалізм ХVІІІ століття був насамперед пов'язаний із філософією, то реалізм ХІХ століття змагається з природними науками. Письменники-реалісти не обмежуються відкриттям нового світу, вони прагнуть відкрити його спільні, універсальні закони, дослідити зв'язки, виявити поєднання причин та наслідків. Реалісти пропонують конкретний диференційований підхід до суспільства й індивідуума, що цікавить їх як представник суспільної групи і	лекція	<p>1. Горяча Н. Полум'я, сховане у кремені // Проспер Меріме. Богдан Хмельницький. Роман, історичний нарис, новели. – Харків, 2004. – С. 3-17.</p> <p>2. Денисова Т. Н. Про романтичне в реалізмі. – К., 1973.</p> <p>3. Кочур Г. П. Перший роман Флобера // Гюстав Флобер. Мадам Боварі. – К., 1961. – С. 322-329.</p> <p>4. Кравець Я. І. У пошуках суспільного ідеалу // Всесвіт. – № 12. – 1989. – С. 128-129.</p> <p>5. Наливайко Д. С. Оноре Бальзак. Класики зарубіжної літератури. – К., 1985.</p> <p>6. Овруцька І. Наш сучасник Стендаль // Всесвіт. – № 1. – 1983. – С. 142-145.</p> <p>7. Оноре де Бальзак // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 1. – К., 1988. – С. 121-122.</p> <p>8. Проспер Меріме // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 3. – К., 1995. – С. 343-344.</p> <p>9. Чичерін О. В. Оноре Бальзак. 1799-1850 // Чичерін О. В. Треба бачити і розуміти серцем... (літературознавчі студії). – Львів, 2018. – С. 71-95.</p>		

<p>важливий як носій конфлікту. Одним із принципів реалістів було докладне, скрупульозне, інколи навіть важкувате змалювання верхніх шарів життя.</p> <p>Визначаються три основні літературні напрями: література часу, література ідей, література еkleктизму.</p> <p>Важливою є проблема авторського невтручання (Г. Флобер). Уся наступна історія реалізму – історія пошуку зв'язків, які стосуються, з одного боку, індивідуума, а з іншого боку – соціуму.</p> <p>Два етапи французького реалізму XIX століття – становлення та ствердження реалізму як провідного напрямку в літературі (кінець 20-х – 40-ві рр.), пов'язаний з іменем Г. Флобера (50-70-ті рр.) як спадкоємця реалізму бальзаківсько-стендалівського типу.</p> <p>Історія реалізму у Франції розпочинається з пісенної творчості Беранже, в період становлення реалізму пісня поступається місцем соціальному романові.</p> <p>Провідна роль у літературному процесі належить романтикам, поряд із якими розпочинають свій письменницький шлях П. Меріме, Стендаль, О. де Бальзак. Естетичний трактат Стендаля «Расін і Шекспір», близькість реалістам романтичних настроїв, засобів, окремих тем. Принцип історизму, вплив середовища на особистість, інтерес до економічних структур суспільства, соціальної психології представників</p>				
--	--	--	--	--

	<p>буржуазного середовища. Новелістика П. Меріме, її класифікація. Драматургія, роман, культурологічна діяльність, перекладацтво. П. Меріме як автор історичних досліджень з історії України часів Хмельниччини. Стендаль як виразник духу своєї епохи («Істинне гасло цивілізації – геть свавілля!», «Громадський дух – це сила вільних держав, егоїзм – опора тиранії!»). Головні засади творчості Стендаля: демократичне правління як найдовершеніша форма державної влади, віра у право людини на щастя, досвід як єдиний критерій істинності, створення мистецтва життєвої правди, точне, глибоке та пристрасне зображення внутрішнього світу людини. Італія у творчості письменника. Новелістика Стендаля. О. де Бальзак. Літературний шлях письменника. «Людська комедія»: задум, структура. Новелістика О. де Бальзака. Майстерність письменника як дослідника звичаїв французького суспільства часів липневої монархії. Історія молодого людини, принцип «мандрівних персонажів». Українське бальзакознавство. Бальзакознавчі студії у Львівському національному університету імені Івана Франка.</p>				
14 / 2 год.	Естетичні засади, проблематика, художні новації французького роману класичного	практичне заняття			

	реалізму: «Батько Горіо» О. де Бальзака, «Пані Боварі» Г. Флобера.				
15 / 2 год.	<p>Тема 8. Англійська реалістична література XIX століття. Творчість Ч. Діккенса (проблематика, жанрова своєрідність). Особливості художнього світу В. Теккерея. Три головні періоди в історико-літературному процесі Англії XIX століття. Найбільшого розквіту зазнає роман, пов'язаний з активним політичним і суспільним життям країни. Національна своєрідність англійського класичного реалізму визначається насамперед сатиричною викривальною спрямованістю творчості більшості видатних письменників, «мальовничістю», успадкованою від попередніх часів, чітко вираженим дидактизмом, що формувався у спільному руслі розвитку наук. Основні питання в романах 20-30-х рр. стосувалися романтизму та долі романтичного героя. 40-ві рр. як другий етап спонукали англійських романістів показати також і благородні гуманістичні ідеали разом із глибокими протиріччями та недугами сучасного суспільства. Третій період у розвитку англійської реалістичної літератури (50-60-ті рр.) став часом утрачених ілюзій разом зі змінами суспільної й духовної атмосфери. Ч. Діккенс: періодизація творчості письменника, репортерська та журналістська діяльність.</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Денисова Т. Н. Шарлотта Бронте і «Джейн Ейр» // Шарлотта Бронте. Джейн Ейр. – К., 1971. – С. 5-18. 2. Лібман З. Коли Діккенс не сміється // Чарльз Діккенс. Тяжкі часи. – К., 1970. – С. 5-21. 3. Сестри Шарлотта, Емілі і Анна // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 1. – К., 1988. – С. 236-237. 4. Чарльз Діккенс // УЛЕ. – В 5 томах. – Т. 2. – К., 1990. – С. 67-68. 5. Шахова К. О. Смуток і сміх Чарльза Діккенса // Всесвіт. – № 6. – 1970. – С. 126-130. 6. Шахова К. О. Теккереї // Вільям Теккереї. Ярмарок суєти. – К., 1983. – С. 5-16. 		

	<p>Романтичне начало як властивий метод творчості Ч. Діккенса – письменника суспільного оптимізму. Романи «Домбі і син», «Важкі часи», «Крихітка Дорріт». В. Теккерей.</p> <p>Літературний дебют письменника. Скептицизм та глибока іронія в його романах. Викривальна сила творів «Книга снобів» і «Ярмарок суєти» («роман без героя»).</p> <p>Поняття героя, головної дійової особи в романах В. Теккерей. Творчий шлях сестер Бронте.</p>				
16 / 2 год.	<p>Естетичні засади, проблематика, художні новації англійського роману вікторіанської доби: «Пригоди Олівера Твіста» Ч. Діккенса.</p> <p>Модульний контроль (2).</p>	практичне заняття			